

СТАНОВИЩЕ

по процедура за защита на дисертационен труд на тема:

„Развитие на концепта за модерна наука през метафизическите идеи на Декарт и Лайбниц“

за придобиване на

образователна и научна степен „доктор“

от

кандидат: **Даниела Христова Дралева,**

Област на висше образование: **2. Хуманитарни науки**

Професионално направление: **2.3. Философия**

Научна специалност: **История на философията**

Философски факултет (ФФ),

Югозападен университет „Неофит Рилски“ (ЮЗУ),

Становището е изготвено от: **доц. д-р Деница Василева Узунова – Великотърновски университет «Св. св. Кирил и Методий» ,**

в качеството ми на член на научното жури, съгласно Заповед № 22 49 / 01.10.2025 г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“.

1. Данни за кандидата

Даниела Христова Дралева завършва магистърска програма по Философия към ЮЗУ „Неофит Рилски“, в периода 1994 – 1998 г. От 2022 г. до 2025 г. тя е докторант в професионално направление: 2.3. Философия, докторска програма: „История на философията“ към катедра „Философски и политически науки“ на Философски факултет в ЮЗУ „Неофит Рилски“. Работи като учител в VII СУ „Кузман Шапкарев“ – Благоевград. Кандидатът отговаря на минималните наукометрични изисквания в ППЗРАСРБ. Представени са 7 публикации по темата на дисертацията, които са публикувани в издания с научно рецензиране, присъстващи в Националния референтен списък, а една от статиите е публикувана в списание „Философия“, индексирано в WoS. Докторантката има редица участия в конференции, семинари и др. научни форуми.

2. Обща характеристика на дисертационния труд и представените материали

Предоставеният дисертационен труд е с обем от 290 страници и включва - въведение, две глави, заключение и библиография. В текста са посочени научните приноси и публикациите по темата на дисертацията. Библиографията обхваща 247 източника, от които 131 на български, 74 на английски, 6 на немски и 36 на руски език.

Темата на дисертацията е значима и добре обоснована, тъй като идеите на Декарт и Лайбниц стоят в основата на формирането на модерната научна картина.

В представеният текст ясно са формулирани и посочени обекта, предмета и основната теза на изследването, като последователно се аргументира значимостта на метафизическите основания в оформянето на модерната наука през XVII век. Формулираната теза е теоретично обоснована и методологически издържана, а фокусът върху Декарт и Лайбниц е логично мотивиран в контекста на рационалистичната традиция.

Дисертационният труд представя последователно и добре структурирано изследване върху философските доктрини на Декарт и Лайбниц, като проследява тяхното влияние върху развитието на модерната наука и метафизика. Анализът е аргументиран, теоретично обоснован и демонстрира задълбочено познаване на ранномодерния философски контекст. Изводите са ясно формулирани и съответстващи на поставените цели на изследването.

Първа глава е концептуално добре структурирана и проследява убедително трансформацията на научното мислене през XVII век. Докторантката аргументирано представя ключовата роля на Декартовия метод за формирането на новите критерии за научност. Изложението демонстрира добро познаване на философския и научен контекст на епохата, представя ясно взаимоотношенията между метафизика, математика и естествознание и проследява влиянието им върху развитието на класическата научна парадигма. Текстът е аналитичен, последователен и съчетава историко-философски преглед с концептуална прецизност.

Втора глава предлага задълбочен и добре аргументиран анализ на взаимоотношението между вярата и разума в контекста на ранномодерната метафизика. Дипломантката умело проследява развитието на понятията ум, разсъдък, интелект и съзнание при Декарт, Лайбниц и техните съвременници, като показва теоретичните разминавания и допирните точки между двете философски системи. Аналитичният подход и последователното проследяване на концепциите до Кантовата трансцендентална традиция придават на главата концептуална завършеност и убедителност.

3. Приноси на дисертационния труд

Приемам направената от автора оценката на приносите на дисертационно изследване. Дисертацията успешно систематизира ключовите концепции на Декарт и Лайбниц в контекста на формирането на модерната наука, предлага критически анализ на техните метафизични и методологични основания и проследява значими идеи в полето на механицизма. Особено ценен е акцентът върху темите за светлината и ранната астрофизика. Включването на проблема за отношението между вярата и разума допълва изследването и му придава завършен вид.

4. Качества на автореферата

Авторефератът представя точно съдържанието на дисертационното изследване и вярно очертава неговите приноси.

5. Критични бележки и препоръки

Нямам съществени бележки към работата на Даниела Дралева.

Полезно би било въвеждането на повече препратки към актуални дискусии във философия на науката, които да свържат изследването с днешния контекст.

6. Заключение

Представения от Даниела Христова Дралева дисертационен труд на тема: ***„Развитие на концепта за модерна наука през метафизическите идеи на Декарт и Лайбниц“*** е значимо изследване с приносен характер. Дисертационният труд отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научни жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Даниела Христова Дралева в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, ПН: 2.3. Философия.

25. 11. 2025 г.

Изготвил становището:

(доц.д-р Деница Узунова)

OPINION

on the procedure for defending a dissertation on the topic:

" Development of the Concept of Modern Science Through the Metaphysical Ideas of Descartes and Leibniz"

for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor"

From

Doctoral applicant: **Daniela Hristova Draleva,**

Field of higher education: **2. Humanities,**

Professional field: **2.3. Philosophy,**

Doctoral program: **History of Philosophy,**

Faculty of Philosophy

South-West University "Neofit Rilski", Blagoevgrad

The opinion was prepared by: **Assoc. Prof. Denitsa Vasileva Uzunova, PhD – Veliko Tarnovo University "St. Cyril and St. Methodius"**, in my capacity as a member of the scientific jury, in accordance with Order № 22 49 / 01.10.2025 of the Rector of South-West University "Neofit Rilski".

1. Information about the doctoral applicant

Daniela Hristova Draleva graduated from the master's program Philosophy at South-West University "Neofit Rilski" in the period 1994–1998. In the period 2022 - 2025 she has been a doctoral student in the professional field 2.3. Philosophy, in the doctoral program "History of Philosophy" at the Department of Philosophical and Political Sciences, Faculty of Philosophy, South-West University "Neofit Rilski". She is employed as a teacher at VII Secondary School "Kuzman Shapkarev" in Blagoevgrad. The candidate meets the minimum scientometric requirements in the Regulations for the Application of the Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria. Seven publications related to the topic of the dissertation are presented; they have been published in peer-reviewed academic outlets included in the National Reference List, and one of the articles appears in the journal of Philosophy, indexed in WoS. The doctoral candidate has also taken part in numerous conferences, seminars, and other scholarly events.

2. General characteristics of the dissertation and the materials presented

The submitted dissertation comprises 290 pages and includes an introduction, two chapters, a conclusion, and a bibliography. The text specifies the scientific contributions as well as the publications related to the dissertation topic. The bibliography consists of 247 sources, of which 131 are in Bulgarian, 74 in English, 6 in German, and 36 in Russian.

The topic of the dissertation is significant and well justified, as the ideas of Descartes and Leibniz form the foundation of the modern scientific worldview. In the presented text, the object, subject, and main thesis of the research are clearly defined, while the importance of the metaphysical foundations in the formation of modern science in the seventeenth century is consistently argued. The formulated thesis is theoretically grounded and methodologically sound, and the focus on Descartes and Leibniz is logically motivated within the context of the rationalist tradition.

The dissertation offers a coherent and well-structured study of the philosophical doctrines of Descartes and Leibniz, tracing their impact on the development of modern science and metaphysics. The analysis is well-reasoned, theoretically substantiated, and demonstrates a comprehensive understanding of the early modern philosophical context. The conclusions are clearly formulated and correspond to the stated aims of the research.

Chapter One is conceptually well structured and convincingly outlines the transformation of scientific thought in the seventeenth century. The doctoral candidate presents a well-argued account of the crucial role of the Cartesian method in shaping the new criteria of scientific validity. The exposition demonstrates a solid understanding of the philosophical and scientific context of the period, clearly presenting the interrelations between metaphysics, mathematics, and natural philosophy, and tracing their influence on the development of the classical scientific paradigm. The text is analytical, coherent, and successfully integrates historical-philosophical overview with conceptual precision.

Chapter Two offers an in-depth and well-reasoned analysis of the relationship between faith and reason in the context of early modern metaphysics. The doctoral candidate skillfully traces the development of the concepts of mind, understanding, intellect, and consciousness in the works of Descartes, Leibniz, and their contemporaries, demonstrating both divergences and points of convergence between the two philosophical systems. The analytical approach and the consistent tracing of these concepts up to the Kantian transcendental tradition lend the chapter conceptual completeness and argumentative strength.

3. Contributions of the dissertation work

I agree with the author's assessment of the contributions of the dissertation research. The dissertation successfully systematizes the key concepts of Descartes and Leibniz in the context of the formation of modern science, offers a critical analysis of their metaphysical and methodological foundations, and traces significant ideas within the framework of seventeenth-century mechanism. Particularly valuable is the emphasis on the themes of light and early astrophysics. The inclusion of the problem of the relationship between faith and reason further enriches the study and contributes to its overall coherence and completeness.

4. Qualities of the auto-reference

The abstract accurately reflects the content of the dissertation and faithfully outlines its contributions.

5. Critical notes and recommendations

I have no significant comments on the work of Daniela Draleva.

It would be useful to include more references to current discussions in the philosophy of science, thereby connecting the study to the contemporary context.

6. Conclusion

The dissertation presented by Daniela Hristova Draleva on the topic "Development of the Concept of Modern Science Through the Metaphysical Ideas of Descartes and Leibniz" is a significant study with a contributing character. The dissertation meets all the requirements of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for the Implementation of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations of South-West University "Neofit Rilski". This gives me reason to propose to the esteemed members of the scientific jury to award the educational and scientific degree "doctor" to Daniela Hristova Draleva in the field of higher education 2. Humanities, Professional field: 2.3. Philosophy.

25. 11. 2025

Author of the opinion:

(Assoc. Prof. Denitsa Uzunova, PhD)